

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2025-1072

31.10.2025

Storebrand Livsforsikring AS

Ulykke

Fotball – dytt – kneskade – plutselig ytre begivenhet – ulykke – FAD – avtl. § 37.

Forsikrede fikk en dytt i ryggen under fotballspill, og hun røk korsbåndet i kneet. Foretaket avslo krav under henvisning til at det ikke forelå noe ulykkesskade. Saken reiste spørsmål om det forelå en ulykkesskade, slik dette var definert i vilkårene. Nemnda bemerket at det følger av avtl. § 37, og forbrukeravtaledirektivet at vilkårene skal formuleres på en klar og forståelig måte. Foretaket har ansvaret for uklare vilkår. Nemndas flertall la videre til grunn at det vil være i strid med EØS-reglene, og dermed avtl. § 37 å innfortolke «uventet» i de tilfeller vilkårsteksten ikke inneholder dette. Det avgjørende er derfor hvorvidt den ytre fysiske begivenheten som har medført skaden, er plutselig eller momentan. Ettersom overtråkket var forårsaket av et dytt fra motspiller, anså flertallet at skaden var forårsaket av en «ytre, fysisk begivenhet». Videre var det rimelig klart at når en la et tidsperspektiv til grunn i saken, så var dyttet en «plutselig» ytre fysisk begivenhet. Nemndas flertall ga forsikrede medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede skadet seg under fotballspill 2.10.24.

I skademelding 4.11.24 opplyste forsikredes far følgende om forløpet:

Skadet under trening.

Videre at hun hadde røket korsbånd, fått liten rift på annet korsbånd og en liten skade på menisken.

Foretaket etterspurte 4.11.24 en utdypende forklaring. I svar fra samme dag fremgår:

Hun deltok på trening hos hennes klubb Hun fikk en liten dytt og var uheldig og tråkket feil. Da røk korsbåndet. [...] Jeg vet ikke hva mer jeg skal si om hendelsesforløpet.

Foretaket avslo kravet 6.11.24, under henvisning til at det ikke forelå en ulykkesskade.

Forsikrede opplyste 13.2.25 at hun pådro seg en kneskade da «Hun fikk et dytt hvilket førte til et overtråkk».

Forsikrede har i det vesentlige anført at det er tale om en ulykkesskade. Dyttet fra motspiller må anses som en plutselig ytre begivenhet, og skaden må derfor være dekningsmessig. Vilårene innehar ikke noe tilleggskrav om at hendelsen må være uventet.

Foretaket har i det vesentlige anført at det ikke er sannsynliggjort at forsikrede har vært utsatt for et ulykkestilfelle. Hva som ligger i ulykkesbegrepet er nærmere kartlagt i nemndspraksis; det må foreligge noe uventet som ligger utenfor den alminnelige risiko som følger av den aktuelle aktivitet. Skader som følge av egne kroppsbevegelser, oppfyller etter nemndspraksis ikke kravet til ulykkestilfelle. Se f.eks. avgjørelse 2023-200, 2023-163 og 2023-83.

Skaden synes å oppstå som følge av at hun trækker feil, og skaden må dermed anses forårsaket av egen kroppsbevegelse. En liten dytt som medfører at fotballspiller kommer i ubalanse/trækker feil slik om beskrevet, vil i denne sammenheng ikke anses som en plutselig og uventet hendelse som omfattes av ulykkesbegrepet. Tvert imot vil en slik hendelse/dytt være en normal del av en slik aktivitet som det her er tale om.

Foretaket mener videre at verken norsk rett eller EØS-retten legger opp til en tolkning av forsikringsavtaler hvor den subjektive forståelsen til en forbruker alene er avgjørende for innholdet. Flertallet i nemnda tar derfor uriktig rettslig utgangspunkt for sin tolkning av forsikringsavtalene i 2025-609, 2025-610 og 2025-611 med påfølgende uriktig tolkningsresultat om at man ikke kan innfortolke et krav om uventet/uforutsett. Høyesterett behandlet en tilsvarende definisjon av ulykkesbegrepet i Rt-1988-394, og det er avsagt flere avgjørelser som angår tolkningen av forsikringsavtaler i etterkant av avtaleloven § 37 trådte i kraft, som legger til grunn de samme prinsipper for avtaletolkning som i Rt-1988-394. Se bl.a. Rt-2014-379 og HR-2020-1262-A. Praksis fra lavere rettsinstanser, all øvrig praksis fra Finansklagenemnda, teori og EU-domstolens praksis gir også samme resultat. Basert på rettskildegrunnlaget kan ikke foretaket se at FinKN Person har adgang til å fravike denne klare rettstilstanden. Uavhengig av om det foreligger et visst avvik mellom norsk rett og EØS-retten på andre rettsområder, er det ikke vist til kilder fra EØS-retten som underbygger at det er avvik i tolkningen av innholdet i en ulykkesforsikring. Man må følgelig innfortolke et krav om uventet/uforutsett.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder krav om utbetaling under barneforsikring, og reiser spørsmål om forsikrede har vært utsatt for en ulykkesskade, slik dette er definert i vilkårene.

Det er forsikringsvilkårene som fastsetter hvilke hendelser som gir rett til utbetaling under forsikringen. Kun hvis vilkårene i forsikringen er oppfylt, har forsikrede rett på erstatning, jf. bl.a. 2020-203 og 2018-477.

Fra vilkårene siteres:

§ 3. Forsikringens omfang og begrensninger

3.1. Storebrand svarer for ulykkesskade som rammer den forsikrede

Med ulykkesskade forstås skade på legemet forårsaket ved en plutselig ytre begivenhet - ulykkestilfelle - som inntreffer i forsikringstiden.

[...]

Vilkårene krever altså at skaden skyldes en "plutselig ytre begivenhet". I vilkårene er det ikke inntatt et krav om at den ytre begivenheten skal være uventet/uforutsett. Foretaket har anført at vilkårene likevel skal forstås slik at en skal innfortolke et krav om uventet/uforutsett.

For avtalevilkår som ikke er individuelt forhandlet, og som inngår i en avtale mellom forbruker og næringsdrivende, bestemmer avtaleloven § 37 at ved tolkningstvil skal avtalevilkår «tolkes til fordel for forbrukeren», jf. første ledd nr. 3. Bestemmelsen gjennomfører forbrukeravtaledirektivet (93/13/EØF) i norsk rett, hvor det i artikkel 5 fremgår at «I avtaler der alle eller noen av de vilkår som forelegges forbrukeren, er utformet skriftlig, skal disse vilkårene alltid formuleres på en klar og forståelig måte. Dersom det oppstår tvil om forståelsen av et vilkår, skal den tolkning som er mest fordelaktig for forbrukeren gjelde».

Om målestokken for om et avtalevilkår er tilstrekkelig klart og forståelig etter direktivet, har en samlet nemnda lagt til grunn:

«en objektiv vurdering av hvordan vilkåret fremstår for en alminnelig opplyst, oppmerksom og informert forbruker. Det er ikke tilstrekkelig at vilkårene er grammatisk forståelige. Vilårene må også sette

forbrukeren i stand til å forstå sammenhengen og konsekvensen de kan ha for han ...»

Nemnda viser til avgjørelse 2024-219, 2025-609, 2025-610 og 2025-611. Målestokken er i samsvar med EU-rettens krav, jf. bl.a. C-776/19 til C-782/19 (BNP Paribas). Nemnda kan ikke se hvordan dette objektive utgangspunktet skal kunne medføre at en legger til grunn den subjektive forståelsen til en forbruker som avgjørende for innholdet, slik foretaket synes å anføre.

Finansklagenemnda Persons flertall, nemndleder Hagland og forbrukerrepresentant Sandvik, bemerker:

Nemnda har tidligere behandlet flere saker som omhandler spørsmålet om en i forsikringsvilkår som definerer en ulykkesskade som en plutselig ytre fysisk begivenhet, kan innfortolke et krav om at den ytre begivenheten skal være uventet/uforutsett. Flertallet viser til tidligere nemndspraksis, 2025-609, 2025-610 og 2025-611, hvor flertallet legger til grunn at:

«førstvoterendes uttalelser om utgangspunktet for tolkning av forbrukerforsikringskontrakter i HR-2024-2040-A ikke er i konflikt med de EØS-rettslige tolkningsreglene som Norge er forpliktet til å ta hensyn til etter EØS-avtalen, som bl.a. kommer til uttrykk i avtl. § 37 når det gjelder tolkningstil. Om utgangspunktet for tolkning av forsikringsavtaler uttaler førstvoterende:

«Forsikringsavtaler må tolkes objektivt og ut fra en naturlig språklig forståelse, jf. Rt-1997-1807 på side 1813, Cigna-dommen. Også forsikringsavtaler i forbrukerforhold må tolkes slik, jf. Rt-2014-379 avsnitt 16»

(avsnitt 48)

Et utgangspunkt om at avtaler skal fortolkes objektivt og ut fra en naturlig språklig forståelse av sin ordlyd, er et helt generelt utgangspunkt for tolkning, både når det gjelder lovtolkning og kontraktstolkning. Tolkningsprinsippet i avtl. § 37 er en regel som løser spørsmål om tolkningstil til fordel for forbrukeren. De to tolkningsprinsippene om utgangspunktet for avtaletolkningen og tolkningstil (som skal løses til fordel for forbrukeren), er ikke i konflikt, men utfyller hverandre. Det kan ikke sluttet fra uttalelser om et helt generelt utgangspunkt for tolkning, til at førstvoterende har ment at Norges EØS-rettslige forpliktelser gjennom ulike direktiver om forbrukerbeskyttelse, ikke skal gjelde for forsikringsavtaler. Dommen HR-2024-2040-A omhandler en næringsforsikringssak hvor forsikrede er profesjonell, og uttalelsene om forbrukerforhold kan leses som en sidebemerkning (et obiter) om utgangspunktet for tolkning av forbrukerforsikringsavtaler. Dersom førstvoterende hadde ment at de EØS-rettslige tolkningsprinsippene som gjelder generelt for tolkningstil ved forbrukeravtaler – det være seg forbrukerkjøp, bank eller forsikring – ville uttalelsen om det generelle utgangspunktet for all kontraktstolkning, vært etterfulgt av en solid begrunnelse hvor hvorfor forsikringsavtaler er av en så spesiell karakter at forbrukeravtalebeskyttelsen som etableres gjennom tolkningsregelen i avtl. § 37 ikke skal gjelde. Flertallet kan vanskelig se for seg hva begrunnelsen i så fall skulle være; FAL er en lov hvor lovgiveren helt tydelig har prioritert å ivareta forbrukervern, og avtl. § 37 er en regel som løser spørsmål om tolkningstil til fordel for forbrukeren.

Flertallet mener at tolkningsregelen i avtl. § 37 kommer til anvendelse ved tolkning av forbrukerforsikringsavtaler, også i tilfeller hvor det er tvil om hvordan dekningsfeltet for ulykkesforsikring er å forstå. Flertallet peker på at nemnda den senere tiden har behandlet et relativt stort antall saker som omhandler tolkningen av dekningsfeltet i ulike ulykkesforsikringer, noe som i seg selv kan tyde på at en rekke dekningsfeltsbeskrivelser ikke er forståelige for forbrukere når en tar utgangspunkt i en objektiv og naturlig språklig forståelse av vilkårets ordlyd».

Flertallet tilføyer at når det innad i bransjen er forskjellig praksis med hensyn til hvordan ulykkesskadebegrepet – og følgelig dekningsfeltet – defineres, og flere foretak uttrykkelig har vilkårsfestet et krav om uventet/uforutsett, er det ikke tale om en enhetlig bransjeoppfatning om hvordan ulykkesbegrepet skal forstås. Tilsvarende har lovgiver også uttrykkelig inntatt et slikt krav i definisjonen av arbeidsulykke i yfl. § 11 og ftrl. § 13-3. Det at det er tale om en forsikring som skal dekke ulykker/ulykkesskader, er følgelig ikke i seg selv tilstrekkelig til å innfortolke et krav om uventet/uforutsett. Dette må særlig gjelde når foretaket selv har inntatt en egen definisjon av begrepet i sine vilkår. Forsikringsforetakene står fritt til å formulere dekningsbeskrivelser som er

mer forståelige, eksempelvis ved å konkretisere dekningsfeltsbeskrivelsen utover at det er tale om en plutselig ytre fysisk begivenhet. I denne saken har foretaket selv valgt å endre vilkårene sine for ulykkesforsikring med virkning fra 1.1.25, slik at ulykkesskadedefinisjonen nå omfatter «en plutselig og uforutsett ytre begivenhet – et ulykkestilfelle – som inntreffer i forsikringstiden». Vilårsendingen for ulykke får ikke virkning i denne saken, men etter flertallets syn viser vilårsendingen at foretaket selv har innsett behov for å presisere vilkårene ved å innta «uforutsett» i sin alminnelige ulykkesforsikringsavtales definisjon av «ulykkesskade».

Forsikringsvilkårene som kommer til anvendelse i denne saken, definerer «ulykkestilfelle» slik i forsikringsvilkårspkt. 3.1

Med ulykkesskade forstås skade på legemet forårsaket ved en plutselig ytre begivenhet - ulykkestilfelle - som inntreffer i forsikringstiden.
[...]

Spørsmålet er følgelig om forsikredes skade ble «forårsaket av en ytre begivenhet», som skjer «plutselig».

Flertallet viser til egne uttalelser i sakene 2025-609, 2025-610 og 2025-611, hvor det ble uttalt at:

«Flertallet ser først på kravet til at skaden må være «forårsaket av en ytre, fysisk begivenhet», som er et krav om årsakssammenheng mellom en ytre, fysisk hendelse og skaden. I den såkalte skyggekjennelsen, Rt-2005-1757, uttaler førstvoterende at

«Det er normalt et kjennetegn ved en ulykke at det foreligger en ytre begivenhet som inntreffer uventet og plutselig. Uttrykket "ytte begivenhet" har således lenge vært benyttet som ledd i definisjonen av "ulykke" i vilkårene for ulykkesforsikring. Med "ytte" siktes i denne forbindelse til at det må ha skjedd noe utenfor den skadedes legeme. Det er likevel ikke noe vilkår at det skal ha inntruffet noe helt uavhengig av den forsikredes person, se Selmer: Forsikringsrett, 2. utgave (1982), side 257»

(avsnitt 47)

Nemndspraksis viser at en rekke skadesituasjoner faller utenfor fordi skaden ikke anses forårsaket av en ytre, fysisk begivenhet. Tydeligst er tilfellene hvor skademekanismen er forsikredes egen, forkjærte kroppsbevegelse, sykdom eller medfødte tilstander, se bl.a. avgjørelse 2013-119 og 2020-533. [...]. Ved idrettsutøvelse vil eksempelvis vridningsskader forårsaket av egen, forkjærte kroppsbevegelse falle utenfor ulykkesbegrepet. Skaden vil i disse tilfellene ikke være dekket av ulykkesforsikringen. Tvil oppstår typisk i tilfellene hvor det er sannsynliggjort at skademekanismen er sammensatt, og skadeårsaken dels kan knyttes til en ytre begivenhet. Spørsmålet er hva som skal kreves av ytre bidrag til skaden».

Det er sikker rett at dersom forsikringstilfellet (ytte begivenhet) samvirker med udekkete årsaker (forsikredes bevegelse) regnes forsikringstilfellet som hovedårsak med mindre disse bevegelsene like godt kunne inntreffe uavhengig av taklingen.

Slik denne saken er opplyst for nemnda, legger nemnda til grunn at skademekanismen er sammensatt; forsikrede ble skadet da hun fikk en dytt som førte til et overtråkk. Når overtråkket i hovedsak synes forårsaket av dyttet, er kravet om ytte begivenhet (dyttet) oppfylt.

Det neste spørsmålet er om skaden er forvoldt av «plutselig» begivenhet.

Flertallet viser til nemndas avgjørelser i sak 2025-609, 2025-610 og 2025-611 hvor flertallet uttaler at:

«For vilårssett hvor ulykkesskade er definert som «plutselig» og «uventet» ytte begivenhet, har nemnda sett hen til den såkalte fotballspillerdommen, inntatt i Rt-2006-1642, for veiledning om hvordan ulykkesbegrepet er å forstå når en skadehendelse har inntruffet i forbindelse med idrettsutøvelse, se avgjørelse 2024-53. Særlig relevant er førstvoterendes uttalelse om at:

«Hva som må anses plutselig og uventet vil måtte bedømmes ut fra i hvilken sammenheng hendelsen finner sted». Mens det å skli, falle eller bli dyttet overende, i en rekke sammenhenger har vært ansett tilstrekkelig til å tilfredsstille lovens krav, vil slike hendelser klart nok ligge innenfor rammen for

arbeidet til en profesjonell fotballspiller. Dette innebærer en form for relativisering av kravet til ulykkehendelse. Den ordinære utførelse av arbeidet, herunder sammenstøt med motspillere, vil selv om de fører til skade, normalt ikke kunne anses som yrkesskade. Spørsmålet er hvor vesentlig avviket fra det ordinære må være for at en arbeidsulykke foreligger»

(avsnitt 36)

I nærværende sak stiller ikke forsikringsvilkårene krav om at ulykkehendelsen må være «uventet»; det kun tale om hvordan vilkåret «plutselig» skal forstås. I rettspraksis har en tidligere innfortolket «uventet» som et vilkår, også i tilfeller hvor «uventet» ikke har vært formulert i vilkårt teksten, se bl.a. Rt-1988-394. Denne rettspraksisen er fra før EØS-avtalen, og fortolkningen kan ikke lenger legges til grunn fordi EØS-reglene fører til et annet resultat: I saker hvor forsikringsvilkårene ikke uttrykkelig har inntatt «uventet» eller «uforutsett», gir forbrukeravtalerettens tolkningsregler etter nemndas syn ikke anledning til å innfortolke vilkårene, jf. avtl. § 37 og FAD artikkel 5. En slik innfortolkning fyller ikke de EØS-rettslige kravene om at «en almindeligt oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger» skal forstå «plustelighets» vilkåret.

Det betyr at i saker hvor vilkårene kun omhandler «plutselig, ytre fysisk begivenhet», så må det skilles mellom begrepene uventet og plutselig. Fotballspillerdommen må dermed leses med det forbehold at uttalelsene også omhandler vilkåret i folketrygdloven § 13-3 som uttrykkelig nevner «uventet», og at det er tale om en «arbeidsulykke». Etter nemndas syn gir dommen i mindre grad veiledning når en ser bort fra uttalelsene som knytter seg til risikospørsmålet. Det som gjenstår som relevant i uttalelsen er hva som kan anses som «plutselig», som en ellers i rettspraksis har knyttet til tidsforløp:

En alminnelig språklig forståelse av ordet «plutselig» innebærer at noe som skjer brått eller momentant, og som forsikrede derfor vanskelig kan reagere på eller gardere seg mot. En tilsvarende forståelse er lagt til grunn av førstvoterende i HR-2024-2040-A, som i avsnitt 54 med henvisning til rettslitteraturen, uttaler at

«I Bulls Forsikringsrett side 219 heter det:

‘Plutselig’ peker i slike tilfelle mot at det må være snakk om en skade som ‘slår til’ der og da, og ikke en skade som utvikler seg gradvis over tid. Når selskapene ikke vil dekke slike utviklings-skader, er grunnen gjerne at sikrede i disse tilfellene iallfall i prinsippet vil ha mulighet til å treffe forholdsregler – skaden kommer ikke som noen overraskelse for ham»

(avsnitt 54)

I dommen uttales det videre at

«Den samme forståelsen av uttrykket «plutselig» i tilsvarende forsikringsvilkår er lagt til grunn i svensk rett, se Högsta Domstolens dom 25. januar 2024 i sak T 4849-22, avsnitt 23

”Att skadan ska vara 'plötslig' innebär att förloppet är momentant; det ska inte gå att förhindra dess utveckling eller omfattning. En sådan begränsning av det som täcks av försäkringen avser att undanta skador som utvecklar sig över tid”»

(avsnitt 55)

Uttalelsene er rettet mot hvordan «plustelighets»-begrepet skal forstå i tingsforsikringssammenheng, hvor utviklingsskader gjerne volder tvil. I fritidsulykkesammenheng vil skader som utvikler seg over tid, typisk slitasje- eller belastningsskader, sjelden reise spørsmål om hvordan «plustelighetsbegrepet» skal forstås fordi det etter vilkårene ikke er et krav at *skaden* er plutselig. Det er *den ytre, fysiske begivenheten* som skal være «plutselig». Spørsmålet er altså om den ytre, fysiske begivenheten er «plutselig» eller momentan».

I denne saken er det tale om ytre begivenhet i form av dytt fra motspiller, og etter flertallets oppfatning er det rimelig klart at når en legger et tidsperspektiv til grunn, så er det her tale om en «plutselig» ytre fysisk begivenhet.

Slik saken er opplyst for nemnda, ble forsikrede ble utsatt for et ulykkestilfelle slik dette er definert i vilkårene.

Mindretallet, bransjerepresentanten Giertsen, har følgende dissens:

Spørsmålet er om forsikredes kneskade som oppsto 02.10.24 er dekningsmessig "ulykkeskade" slik dette er definert foretakets vilkår:

Når det gjelder anvendelsen av avtalelovens § 37 (1) nr. 3 ved tolkningen av ulykkesbegrepet og tolkningen av det rettslige innholdet i ulykkesbegrepet, viser mindretallet til særmerknad/dissens inntatt i FinKN 2025-609, 2025-610 og 2025-611.

Som det fremgår av mindretallets særmerknad og dissens i ovennevnte saker, mener mindretallet at selve ulykkesbegrepet og kriteriene "plutselig ytre ... begivenhet" i seg selv innebærer, etter en alminnelig språklig forståelse, at det må ha inntruffet noe som ligger utenfor det normale og forventbare. At noe i den ytre situasjon må ha utviklet seg på en uventet måte. Det er dette som språklig definerer en ulykkeshendelse. Dette må gjelde uavhengig av om ord som "uventet", "tilfeldig" eller "uforutsett" i tillegg er inntatt i vilkårsdefinisjonen. Mindretallet legger denne forståelsen til grunn ved vurderingen av ulykkesbegrepet.

I aktuelle sak ble forsikrede skadet da hun fikk en liten dytt som førte til overtråkk og vridning i kneet.

I skademeldingen til foretaket er det beskrevet som følger;

Hun deltok på trening hos hennes klubb Hun fikk en liten dytt og var uheldig og tråkket feil. Da røk korsbåndet. [...] Jeg vet ikke hva mer jeg skal si om hendelsesforløpet.

Fotball er en kontaktsport der hurtighet, kraft og kroppskontakt en naturlig del av idretten, og derav kan det også oppstå en del skader, og skademekanismen fremstår dermed i det vesentlige å involvere forsikredes egne kroppsbevegelser og fart i en ordinær utøvelse av spillet.

Mindretallet legger til grunn at det aktuelle dyttet ikke i seg selv representerte noe avvik fra det ordinære spillet. Hendelsen anses å være innenfor rammen av det vanlige spillet, også i en fotballkamp innenfor breddeidretten. Kontakten med motspiller kan derfor ikke anses som en «plutselig ytre» begivenhet som lå utenfor det normale og forventbare, og som inntraff uventet. Det er ikke avgjørende at det var uventet at det inntraff en skade.

Mindretallet oppfatter videre hendelsesforløpet slik at forsikredes egne aktive kroppsbevegelser var en så vesentlig del av skademekanismen at den ytre begivenheten ikke fremstår som hovedårsak til at kroppsskaden inntraff.

Mindretallet kan ikke se at forsikrede har sannsynliggjort at skaden oppstod som en følge av en plutselig, ytre begivenhet, slik mindretallet mener begrepet må forstås. Skaden kan derfor ikke anses som en ulykkesskade i forsikringsvilkårenes forstand.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Forsikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Tonje Giertsen (bransjerepresentant), og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).